SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:1711

av Mathias Bengtsson (KD)

Förlustgräns för spelande

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en förlustgräns för spelande och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Ett betydande antal människor drabbas årligen av spelproblem, med stora konsekvenser för ekonomi, relationer och psykisk hälsa. Staten har tagit steg för att begränsa detta, som spellicens, Spelpaus och krav på spelansvar. Men mer måste göras. En sak är att alla licenshavare borde inför en bindande förlustgräns per spelare och därmed sätta ett tydligt tak för hur mycket en enskild kund kan förlora under ett år.

Folkhälsomyndigheten uppskattar att omkring fyra procent av befolkningen uppvisar någon grad av spelproblem under ett år. Det är inte en marginalgrupp, utan tiotusentals människor och drabbade hushåll. Dessa problem skapar kostnader för individen och för samhället genom skulder, vårdbehov och sociala insatser.

En förlustgräns handlar om att kombinera individens frihet med ett grundläggande skydd mot överdriven skada. En obligatorisk gräns skulle inte avskaffa spelandet,

människor får fortfarande spela, men utgöra en garant för att kostnaderna för en och samma kund inte blir förödande.

Spelbolaget Paf visar att det går att driva spelverksamhet samtidigt som man inför strikta obligatoriska gränser. Bolaget var tidigt ute med att införa en årsgräns för förluster och har sedan dess successivt sänkt den. Att en kommersiell aktör frivilligt väljer detta visar att en generell regel är möjlig.

Begränsningar gällande inskränkning av personlig frihet och att låta människor själva ansvara för sina val är alltid en avvägning. Erfarenhet från policyområden som alkohol- och tobaksreglering visar dock att skyddsåtgärder inte tar bort individens valfrihet, utan endast minskar enkel tillgång till skadliga nivåer. Världshälsoorganisationen och flera studier pekar på kopplingen mellan allvarliga spelproblem och ökad självmordsrisk. När spelproblem bidrar till allvarlig psykisk ohälsa och självmord är argumentet om fullständig frihet svagt. Staten har ett ansvar för att balansera frihet med skydd.

Rimliga principer för ny lagstiftning vore: (1) obligatorisk årsgräns för nettobortfall per spelare som licensvillkor; (2) differentierade gränser efter ålder — lägre för yngre vuxna; (3) krav på att gränsen gäller alla spelformer hos samma licenshavare och att den inte kan hoppas över av tekniska medel; (4) integration med redan existerande verktyg som Spelpaus och krav på transparens i rapportering till Spelinspektionen; (5) möjlighet för spelaren att frivilligt välja en lägre gräns, men inte att höja över den lagstadgade taknivån. Ett sådant system bygger på principer som redan finns i spellagen men går steget längre genom att göra taket obligatoriskt.

För att skydda utsatta människor, förebygga spelberoende och skapa ett hållbart spelmarknadsklimat, räcker inte rekommendationer och frivilliga åtgärder. Lagstiftning som kräver förlustgränser är ett kraftfullt och proportionerligt verktyg.

Mathias Bengtsson (KD)